

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Præambvla Tractatus De Voto Pavpértatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

VENERABILIS PATRIS
THOMÆ à JESU,
CARMELITÆ DISCALCEATI,
COMMENTARIA

In Cap. *Non dicatis* XII. Q. 1. C. *Monachi*,
Et Cap. *Cum ad Monasterium*.

DE STATU MONACHORUM.

In quibus de natura voti Paupertatis, de proprietate abdi-
canda, de licentia Superiorum prærequisita, de vita com-
muni, ac denique de Paupertate in communi, tam ex
antiquorum Patrum, quàm aliorum Docto-
rum sententia agitur.

P R Æ A M B V L A
T R A C T A T U S
D E V O T O
P A U P E R T A T I S.

TEXT. In Cap. *Non dicatis* XII. *Quæst. 1.*

Non dicatis aliquid proprium: sed sint vobis omnia communia
&c. & distribuatur unicuique vestrum à Præposito ve-
stro victus, & regumentum, non æqualiter omnibus,
quia non æqualiter valetis omnes, sed potius unicuique,
prout cuique opus fuerit. Sic enim legitis in Actibus Apo-
stolorum: Quia erant illis omnia communia, & distri-
buebatur unicuique, prout cuique opus erat &c.

Et infra: Quicumque autem in tantum progressus fuerit
malum, ut occulte litteras ab aliquo, vel quolibet munus acci-
piat, si hoc ultro confiteatur, parcatur illi, & oretur pro illo. Si autem deprehenditur
atque convincitur, secundum arbitrium Presbyteri, vel Præpositi gravior emendetur.

Et infra: Cum huius nostræ Congregationis Fratres non solum facultatibus, sed vo-
luntatibus proprijs in ipsa Ordinis susceptione renuntiaverint, & se per promissam obe-
dientiam penitus aliorum potestati, & imperijs in Christo, & pro Christo subdiderint:
certum est eos nihil habere, possidere, dare, vel accipere sine Superioris licentia debere.
Quod si propinquus vel amicum, vel quilibet Fratrum cuiquam aliquid offerre voluerit;

IESU
Spiri
II

primò quidem Priori insinuetur, & sic suscipiatur, si ipse mandaverit. De quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit.

Et præterea. Consequens ergo est, ut etiam qui suis filiis, aut aliqua necessitudine ad se pertinentibus in monasterio constitutis aliquam contulerit vellem, sive quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occultè accipiat, sed sit in potestate Præpositi, ut in rem communem redactum, cui necessarium fuerit, præbeatur. Quòd si quis rem sibi collatam celaverit, furti iudicio condemnatur.

Verba in præsentis Cap. à Gratiano relata, omnia se è sunt Augustini, licet non eodem loco, eodemque contextu scripta. Desumpta enim sunt, ut in ipso Textu annotatur, ex tribus Augustini Regalis, variisque earum Capitibus. Et quamvis glossa in dicto Cap. *Non dicatur*, & alii Canonistæ cum Navarro, Commentario 2. de Regularibus in initio illa verba, *Cum hujus nostra Congregationis Fratres &c.* usque subdidissent, apud Augustinum asserant non inveniri, & ita existimant à Gratiano ex propria mente sub Augustini nomine addita fuisse immeritò tamen Gratianus simili nota muldatur, à qua facile eum vindicabimus, si Augustini mentem attentè perscrutemur.

Et in primis fateor, expressa illa verba, quæ hic à Gratiano adducuntur, in Augustino non legi: leguntur tamen similia, prædictorumque verborum mens, & sententia in prima Regula ab Augustino Clericis tradita, expressè inveniuntur. Ait igitur Augustinus ibi dicto Cap. 2. in hunc modum: *Si quis autem venire desiderat ad congregationem Fratrum, qui in unum esse videntur, non ignores Evangelij dictum, quod dixit: Vendat omnia sua, & erogat pauperibus, Matth. 19. & iterum Luc. 9. abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me: & ne tractet in corde suo, de victu, aut vestitu, & ceteris qua necessaria sunt corpori. Hæc Augustinus: quibus satis expresse docet, professores monasticæ vitæ paupertatem, obedientiamque servare debere. Quod ex duobus prædictis Evangelij testimoniis confirmat. Unde paucis interjectis in eadem Regula ex his statim colligit Augustinus; quia certum est, Fratres nihil habere, possidere, dare vel accipere debere, sine Superioris licentia. Ecce quæ ratione Gratianus licet non eisdem verbis, sententiam tamen Augustini dicto Cap. inseruit, dum dixit: *Cum nostra Congregationis Fratres, non solum facultatibus, sed voluntatibus propriis renun-**

tiaverint, & se per promissam obedientiam penitus aliorum potestati, & imperijs in Christo, & pro Christo subdidissent: certum est eos nihil habere, possidere, dare, vel accipere, sine Superioris licentia debere.

Gratianus igitur tantum Augustini verba, non verò sententiam mutavit. Nam Augustinus ex duobus illis Evangelij locis, quorum alter de paupertate, alter verò de obedientia, docet, fratres nihil habere, dare, vel accipere posse. Gratianus verò expressius id adnotavit, dum dixit: *Cum nostra Congregationis Fratres non solum facultatibus, (quod sit per Vocum paupertatis) sed voluntatibus propriis (quod obedientiæ Voto præstatur) renuntiaverint, certum est &c.* ubi ex obedientiæ, & paupertatis Voto idem quod Augustinus collegit. Prætermisit verò Gratianus alia, quæ ex Augustini Regulis huic proposito potuisset adducere. Ex quibus duo potissimum à nobis dicto Cap. inferuntur. Alterum illis verbis continetur: *Et distribuatur unicuique &c. usque opus erat.* Alterum verò in extrema Cap. parte à nobis additum est, nempe à vesticulo, Consequens ergo est, usque in finem. Quæ duo loca diversis litterarum characteribus adnotantur: conducunt verò non parum, ad plenam paupertatis Voti declarationem.

Placuit etiam nobis prædicto Cap. *Non dicatur*, alia duo Capita adjungere, simulque omnia exponere. Nempe Cap. *Monachi*, & Cap. *Cum ad monasterium*, de statu monach. Nam optimè Navarrus Commentario 2. de Regularibus n. 15. advertit, prædicti Cap. *Non dicatur*, fuisse veluti glossam dictum Cap. *Monachi*: hujus verò glossam esse Cap. *Cum ad Monasterium*. Omnium verò horum trium mentem sententiamque expressius declarasse Tridentinum Sess. 25. Cap. 2. de reformatione Regularium. Quare non abs re erit, horum Capit. verba referre, & Commentariis simul explicare, maxime verò in his, quæ ad materiam de Paupertate spectare videntur.

TEXT. In Cap. *Monachi*, de statu Monachorum.

MONACHI non pretio recipiantur in monasterio, nec peculium permittantur habere. (Et infra) Qui verò peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro injuncta administratione permittum, à communione removeatur altaris; & qui in extremis cum peculio inventus fuerit, & dignè non penituerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres accipiat sepulturam. Quod etiam de universis Religiosis præcipimus observari. Abbas autem qui diligenter ista non caverit, officij sui iacturam se noverit incursum.

TEXT.

TEXT. Ex Cap. *Cum ad monasterium*, infra eodem tit.

Cum ad monasterium Sublacens. & infra: Prohibemus districte in virtute obedientia, sub obsequio divini iudicii, ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat: sed si quis aliquid habeat proprium, totum in continentem resignet. Si vero post hoc proprietatem aliquam deprehensus fuerit habere, regulari monitione premissa, de monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius, nisi peniteat, secundum monasticam disciplinam. Quod si proprietatem apud quemquam inventa fuerit in morte, ipsa cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterquilino subterretur. Secundum quod B. Gregor. narrat in dialog. fecisse. Unde si quicquam alicui fuerit specialiter destinatum, non presumat illud accipere, sed Abbati, vel Priori, vel Cellario assignetur.

Et infra propè med. Tales enim ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles fuerint & discreti. Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuo possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur. & (in fine Text.) Nec astitimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare; quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est connexa Regulae monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.

Hæc sunt, quæ in his Capitibus circa Religiosorum paupertatem præcipiuntur. Adijciam nunc Sacrosancti Concilii Tridentini decretum, non ut illud Commentariis explicem; sed potius, ut illo prædicta duo Capita explanare valeam.

Decretum Concilii Tridentini de Paupertatis Voto integerrimè servando. Sess. 25. Cap. 2.

Nemini igitur Regularium, tam virorum quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatibus fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regularium concedere, etiam ad usum fructum, vel usum administrationem, vel commendam. Administratio autem bonorum monasteriorum seu Conventuum, ad solos officiales eorundem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat. Mobilium verò usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat. Nihilque superflui in ea sit; nihil etiam quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suæ Regulae & Ordinis Constitutiones puniatur.

ORDO à nobis in horum Capitulorum expositione servandus.

Ea quæ à nobis in his Commentariis tractanda sunt, majoris claritatis gratia, in quinque libros, Dividitur hoc sive partes dividuntur. *Priori parte*, prima principia & quasi elementa hujus tractationis præmittentur. Qualia sunt acceptiones, & naturæ terminorum, quibus passim in hac materia deinceps utemur. Hujusmodi sunt, *dominium, jus, proprium, peculium, usus fructus, & usus*; quibus præcognitis, quinque de paupertate ac de voto solenni, quod de ea servanda emittitur, ac tandem de vitio proprietatis, partes, & differemus. Ex quibus facile erit, verum sensum dicti Cap. *Non dicatis*, percipere. Deinde sequentibus Partibus prædictorum Capitulum, singulas conclusiones, sive sententias discutimus, ita ut in *secunda parte* hujus operis, de proprietate abdicanda, de ejus gravitate, & de acquisitione bonorum, quæ per monachos monasterio accedit. In *Tertia* de variis Religiosorum actibus, in quibus proprietatis vitium contingere potest, & de licentia prærequisita ex parte Prælati, ut monachi sibi, vel aliis dispensent monasterii bona per singulos ejus actus discurrendo, dictum simus. In *quarta*, de distributione à Prælati faciendâ, & de concessione peculii, & qualiter subditi bonis sibi ad usum concessis uti debeant. Ac tandem, in *quinta parte* de paupertate in communi, hoc est, de monasterii illius, quæ etiam ad possidendam bona in communi sunt incapacia (DEO dante) agemus. Quæ omnes disputationes in prædictis Capitulis proprium locum sibi vendicant.

Nam

Nam & prima, quæ veluti præambula est, ferè totum Cap. Non dicatis, & aliam complectitur, & sine illa haud intelligi possent. Secunda verò, quæ de actionibus sive speciebus proprietatis tractat, in illa priori parte Cap. Non dicatis, fundatur: Non dicatis vobis aliquid proprium. Et infra in verticulo: Certum est eos nihil habere, vel possidere, dare vel accipere. &c. & in Cap. Cum ad monasterium, ibi: Ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat. Et sequentibus, maxime verò in fine Cap. ibi: Ne aestimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum monacho dispensare, usque in finem. Et in Cap. Monachi, ibi: Qui verò peculium habuerit, à communione renovetur altaris &c. Et in verbis illis prædicti Cap. Concilii Tridentini, in principio ibi: tanquam propria, aut etiam nomine conventus possidere: & in fine ibi, Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus aut convictus fuerit &c.

Tertia verò pars sive disputatio, quæ de Prælati prærequisita licentia tractat, sedem habet in dicto Cap. Non dicatis, circa illa verba, Sine Superioris licentia debere: & infra circa illa: Primo quidem Priori insinuat, & sic suscipiatur, si ipse mandaverit, de quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit. Et in Cap. Monachi circa illa, Nisi ab abbate fuerit ei pro injuncta administratione permittum. Et in Cap. Cum ad monasterium, ibi, Unde si quicumque alicui fuerit specialiter destinatum, non presumat illud accipere; sed Abbati, vel Priori, vel Cellario assignetur. Et in Tridentino circa ea verba, Etiam quovis modo ab eis acquisita tanquam propria, aut etiam nomine conventus tenere, sed statim Superiori tradantur, junctis illis verbis infra, Mobilium verò usum ita Superiores permittant &c.

Quarta verò, quæ de distributione à Prælati faciendâ dissentit, elicienda est ex illis verbis dicti Cap. Non dicatis, Et distribuatur unicuique vestrum à proposito vestro victus, & regumentum &c. & infra ex illis: Sed sit in possessore propositi, ut in rem communem redactum, cui necessarium fuerit præbeat. Et in Cap. Cum ad monasterium, ibi, Ne alicui committatur aliqua obedientia perpetuo possidenda &c. Et maxime ex Tridentino, illis potissimum verbis, nec dinceps liceat Superioribus bona stabilia, ulque, denegare.

Ac tandem Quinta Pars, quæ est de paupertate in communi, non abs re fundatur in prioribus verbis dicti Cap. Non dicatis, nempe, Non dicatis vobis aliquid proprium, nec in particulari, nec in communi.

Hæc sunt, quæ nobis ansam offerunt, ac viam parant ad prædictas disputationes huic Tractationi inserendas. Curabimus vero deinde in vestibulo casualiumque partis verba prædictorum: Capitulum, in quibus illa disputatio fundatur, præfigere.

Horum Capitulum expositionem hoc ordine profæqui curabo, ut non omnino Canonistarum more hæc Commentaria allegationibus, ac contrariis hinc inde coacervatis repleam; quem scribendi stylium ut superfluum & perniciosum merito damnat Navarr. q. 3. de redd. monio. 17. asserens, satis esse unum vel alterum textum firmum, junctâ una vel altera ratione firmâ adducere. Nec etiam meros ac nudos Theologos imitabor, qui in moralibus disputationibus à sacris Canonibus sejani, aut fortè eorum obliiti, omnia pro suo arbitrio metiuntur, captivæque conjiciunt. Nec video, quæ fronte possit quis morales materias attingere, vel exacte tractare, qui vel sacrorum Canonum non sic peritus, aut in eis mediocriter versatus. Quare pro mea ingenii tenuitate hæc duo conabor conjungere, ut & hæc Tractatio à Theologis non sit aliena, & Canonum Professoribus sit quoque proficua.

PRIMA PARS

HVIVS OPERIS.

De Dominio, V usufructu, & Vsu, de Paupertatis Voto, ac vitio proprietatis ei opposito.

UT veram, & hæcenus ab aliis prætermittam declarationem ex dicto Cap. Non dicatis, eruamus, præmittenda sunt in hac priori disputatione nonnulla, quæ veluti fundamenta sunt, ex quibus cetera pendent. Primum, quid sit dominium, quid proprium, quid sit usufructus, & usus, & qua ratione inter se differant. Secundum, quid sit Paupertas, & in quo propriè paupertatis Votum consistat. Ac tandem de proprietatis vitio, ejusque gravitate, ac penis dicemus. Ex qua verus sensus illius Cap. Non dicatis, colligitur.